

แนวปฏิบัติตามกรอบแนวทางป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ขัดกัน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง เป็นหลัก ซึ่งถือเป็นความผิดเชิงจริยธรรมและเป็นความผิดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การทุจริต

รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน แบ่งออกเป็น ๗ รูปแบบ ได้แก่

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits) คือการรับสินบน หรือรับของขวัญหรือผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมและมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากนักธุรกิจหรือบริษัทธุรกิจที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน การใช้งบประมาณของรัฐเพื่อจัดซื้อจัดจ้างแล้วเจ้าหน้าที่ได้รับของแถมหรือผลประโยชน์อื่นตอบแทน

๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด เช่น การใช้ตำแหน่งหน้าที่ที่ทำให้หน่วยงานทำสัญญาซื้อสินค้าจากบริษัทของตนเองหรือจ้างบริษัทของตนเองเป็นที่ปรึกษา หรือซื้อที่ดิน ของตนเองในการจัดสร้างสำนักงาน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-employment) หมายถึง การที่บุคลากรออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกับ ที่ตนเองเคยมีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล

๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัท ดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์กรสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการโดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัด ในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ ใช้ประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น ทราบว่าจะมีการตัดถนนไปตรงไหนก็รีบไปซื้อที่ดินโดยใส่ชื่อภรรยา หรือทราบว่าจะมีการซื้อที่ดินเพื่อทำโครงการของรัฐก็รีบไปซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรและขายให้กับรัฐ ในราคาที่สูงขึ้น

๖. การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ของธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานต่างๆกลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ในราชการ ไปใช้เพื่องานส่วนตัว

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-belling) เช่น การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการของกระทรวงไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณ สาธารณะ เพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง

การปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือระเบียบเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ตามที่ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดมาตรการ วิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐมีการตรวจสอบได้ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของหน่วยงาน ดังนี้

๑. นำประเด็นหรือปัจจัยที่อาจเกิดความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงมาจัดทำคู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนให้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานกระทรวง ลูกจ้าง รับทราบ และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธรมีนโยบายที่จะผลักดันให้บุคลากรในสังกัดมีความตระหนักในคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของบุคลากรทุกระดับ และเสนอแนะให้ยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เข้าข่ายมีผลประโยชน์ทับซ้อน โดยการให้รวบรวมข้อมูลการสอบหาข้อเท็จจริง หรือข้อร้องเรียนต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนให้แก่ เจ้าหน้าที่และบุคลากรในหน่วยงานด้วย
๒. จัดทำแบบฟอร์มหรือคู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง(แบบแสดงความบริสุทธิ์ใจในการจัดซื้อจัดจ้าง) เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร และ รพ.สต.ในสังกัดมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อน เพิ่มการตรวจสอบความเกี่ยวข้องระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้เสนองาน ซึ่งการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ไม่พบการจัดซื้อจัดจ้างที่ผู้เสนองานมีความเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ภายในของ สสอ.สิรินธร นอกจากนี้ได้มีการเผยแพร่ช่องทางการร้องเรียนร้องทุกข์ไว้ในเว็บไซต์ของสสอ.สิรินธร

๓. จัดทำสมุดบันทึกการตรวจสอบการใช้รถยนต์ราชการเพื่อให้การใช้รถยนต์ราชการเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง และป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
๔. จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องปราบปรามการทุจริตของหน่วยงาน โดยมีแผนดำเนินงานอย่างจริงจัง นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและแผนการดำเนินงานของชมรมจริยธรรม

การเสนอแนะรายการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เนื่องจากการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร ไม่มีข้อร้องเรียนแต่ประการใด จึงไม่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร ได้กำชับให้ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานกระทรวง ลูกจ้าง รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธรทุกคนได้ตระหนักในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการผลประโยชน์ทับซ้อน ให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบ กฎหมาย

แนวทางปฏิบัติงานในการตรวจสอบบุคลากรในหน่วยงานถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง

การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันถือเป็นยุทธศาสตร์และวาระแห่งชาติ เนื่องจากการทุจริต คอร์รัปชันเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยสร้างค่านิยม ปูกลูก จิตสำนึกให้คนไทยมีความซื่อสัตย์และไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้น เพื่อเป็นการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรูปธรรม จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ อย่างบูรณาการจากทุกภาคส่วน

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร ได้ตระหนักถึงการป้องกันการทุจริต คอร์รัปชันและการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งกระบวนการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้มาซึ่ง สินค้าบริการและสิ่งก่อสร้างเป็นช่องทางของการทุจริตคอร์รัปชันและเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่สำคัญ ดังนั้น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร จึงให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง ตั้งแต่การกำหนด คุณสมบัติเฉพาะ (Specification) การคำนวณราคากลาง การประมูลงานหรือประกวดราคา การลงนาม ในสัญญา การบริหารสัญญา การตรวจรับงาน การเบิกจ่ายเงิน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการประเมินความต้องการ เป็นขั้นตอนการกำหนดขอบเขตความเป็นไปได้ของ การจัดซื้อจัดจ้าง และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การประเมิน มูลค่าเกินความเป็นจริง การกำหนดขอบเขตที่เอื้อประโยชน์ต่อข้าราชการ นักการเมือง หรือภาคเอกชนที่มี ผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. ขั้นตอนการเตรียมการ เป็นขั้นตอนพื้นฐานในการพิจารณาและอนุมัติการจัดซื้อจัดจ้าง โดยหน่วยงานเตรียมแผนงาน เอกสารและประกาศการประมูลและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมถูกต้อง ตามกฎระเบียบ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้างที่เอื้อประโยชน์หรือ เข้าข้างผู้ประมูลรายใดรายหนึ่ง ทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมระหว่างผู้เข้าร่วมประมูล

๓. ขั้นตอนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมประมูล เป็นขั้นตอนในการเปิดเผยรายละเอียดของการ จัดซื้อจัดจ้าง และคัดเลือกผู้ชนะการประมูล โดยความเสี่ยงในการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้เข้าร่วมประมูลรายใดรายหนึ่งเป็นพิเศษ การเปิดเผยข้อมูลล่าช้า ทำให้เกิดการได้เปรียบเทียบ เสียเปรียบระหว่างผู้เข้าร่วมการประมูล รวมไปถึง การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการหลักจากได้ผู้ชนะการประมูลแล้ว

๔. ขั้นตอนการดำเนินการตามสัญญา เป็นขั้นตอนที่ผู้ชนะการประมูลหรือคู่สัญญาจะต้อง ดำเนินการส่งมอบสินค้าและบริการตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยโอกาสเสี่ยงในการทุจริตขั้นตอนนี้ได้แก่ การ ส่งมอบสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะ (Specification) หรือรายละเอียดที่กำหนดไว้ใน สัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ไม่โปร่งใสจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันต่าง ๆ มากมาย เช่น การติดสินบน การสมรู้ร่วมคิด การฮั้วประมูล การเอื้อผลประโยชน์ ไปจนถึงการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งเกิด จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้อำนาจหรือตัดสินใจ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนราชการ ไม่ว่าจะเป็นผู้กำหนดนโยบายเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้เข้าร่วมประมูล คู่สัญญา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายในสัญญา

กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร มีการวางแผนสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้เสนองานว่ามีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไร มีการประเมินความเสี่ยง การวางแผนตรวจสอบและวางแผนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เมื่อมีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างก็มีกระบวนการตรวจสอบทานก่อน และเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้นกระบวนการก็ให้มีเจ้าหน้าที่รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างและมีการติดตาม ตรวจสอบอย่างใกล้ชิด รวมถึงมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและควบคุมภายใน ทำแผนออกตรวจสอบและควบคุมภายใน รพ.สต.ปีละ ๑ ครั้ง พร้อมกำชับให้ระมัดระวังมิให้มีการแสวงหาผลประโยชน์ รับผลประโยชน์ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อหาผลประโยชน์ ซึ่งอาจทำให้การเสนอราคาในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง มีการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม หากมีมูลปรากฏ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสิรินธร จะดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด

สั่ง ณ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๖

(นายสุทัศน์ สีทน)

สาธารณสุขอำเภอสิรินธร